

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4381/2023
16.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милица Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП Градско саобраћајно предузеће „Београд“ из Београда, чији је пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2305/23 од 12.07.2023. године, у седници одржаној 16.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2305/23 од 12.07.2023. године у односу на став први изреке, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2305/23 од 12.07.2023. године, у односу на став први изреке.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2305/23 од 12.07.2023. године, у односу на став други, трећи, четврти и пети изреке.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 605/22 од 22.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА и обавезан тужени да тужиоцу на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду који се исплаћују у готовом новцу исплати, за период од марта 2019. године, закључно са децембром 2019. године износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове

висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове за исхрану на раду која се исплаћује у боновима, за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено. Ставом десетим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име трошковима поступка исплати 27.642,39 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2305/23 од 12.07.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, четвртном, петом, седмом, осмом и десетом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је тужени обавезан да тужиоцу АА на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду који се исплаћују у готовом новцу, за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено, као и да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у боновима за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу шестом изреке и обавезан тужени да тужиоцу ББ на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду који се исплаћују у готовом новцу, за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено, као и да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове за исхрану на раду која се исплаћује у боновима за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу деветом изреке и обавезан тужени да тужиоцу ВВ на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду који се исплаћују у готовом новцу, за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено, као и да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у боновима за период од јануара 2020. године, закључно са октобром 2021. године, исплати износе наведене у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, како је изреком наведено. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 48.764,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији туженог Врховни суд је закључио да је ревизија изјављена против става првог побијане пресуде недозвољена, у

смислу члана 404. став 1. и 410. став 2. ЗПП, а неоснована у преосталом делу, у смислу члана 408., у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Ценећи испуњеност услова за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној, Врховни суд је оценио да нема услова да се дозволи одлучивање о посебној ревизији туженог.

Према разлозима побијане другостепене пресуде, тужиоцу је досуђена разлика између утврђене висине накнаде трошкова за исхрану у току рада, предвиђене Колективним уговором туженог, и накнаде која му је по том основу исплаћена у утуженом периоду. Утврђено је да уговорена висина накнаде представља нето износ накнаде, који се као такав има у целости исплатити тужиоцу.

Имајући у виду разлоге на којима је заснована побијана другостепена пресуда, Врховни суд је становишта да нема основа да се дозволи одлучивање о посебној ревизији туженог о наведеном правном питању. Запослени у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада, а висина трошкова мора бити изражена у новцу. Без обзира на установљен бруто принцип зараде, која у складу са одредбом члана 105. Закона о раду у себи садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, појединачне одредбе колективних уговора и уговора о раду тумаче се онако како су дефинисане, односно онако како гласе. Бруто принцип зараде подразумева да зарада у себи садржи порезе и доприносе, при чему се у уговору о раду и другим релевантним актима увек наводи и нето износ зараде. У ситуацији када се у актима послодавца не наведе конкретан новчани износ који се по одређеном основу има исплатити запосленом, не може се на штету запослених закључити да је реч о уговореном бруто износу.

Имајући наведено у виду, Врховни суд налази да не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса, као ни за уједначавањем судске праксе.

Нису испуњени ни други услови које одредба члана 404. став 1. ЗПП предвиђа као предуслов за дозвољеност одлучивања о посебној ревизији.

Из наведених разлога, Врховни суд одлучио је као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије туженог, у складу са одредбом члана 410. став 2. ЗПП, Врховни суд утврдио је да је ревизија туженог недозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Вредност предмета спора побијаног дела износи 47.850,20 динара. Имајући у виду да вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра, то ревизија није дозвољена.

У складу са изнетим Врховни суд је одбацио ревизију туженог као недозвољену, као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 413. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у преосталом делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог. Одредбом члана 23. став 1. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној стамбеној делатности града Београда („Службени лист града Београда“, бр. 78/2018), прописано је да запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, а одредбом члана 64. став 1. Колективног уговора ЈКП ГСП „Београд“ („Службени лист Града Београда“, бр. 96/2018), запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара, по радном дану, с тим да се износ од 300,00 динара исплаћује у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану, тако што се месечна накнада за исхрану у току рада исплаћује по истеку месеца, истовремено са коначном исплатом зараде, на основу присуства на раду запосленог за текући месец.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужилаца одбио (у ставу трећем, шестом и деветом изреке првостепене пресуде), налазећи да накнада трошкова за исхрану у току рада представља саставни део зараде у смислу одредбе члана 105. став 2. и 3. Закона о раду, те да износ од 500,00 динара по радном дану садржи порезе и доприносе, како је прописано одредбама Анекса I Колективног уговора туженог („Службени лист Града Београда“, бр. 145/2019), а како је тужени у утуженом периоду исплаћивао тужиоцу накнаду трошкова исхране у току рада у бруто износу од 500,00 динара по радном дану, то је захтев тужиоца неоснован.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду (у одбијајућем делу), тако што је тужбени захтев тужилаца усвојио (став други, трећи и четврти изреке другостепене пресуде), применом одредбе члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду, одредбе члана 64. став 1. Колективног уговора туженог („Службени лист Града Београда“, број 96/2018), имајући у виду утврђено чињенично стање да је тужиоцима, у спорном периоду, исплаћен нижи износ накнаде трошкова исхране на раду од оних које је требало да му буду исплаћени према Колективном уговору туженог, тако што је тужени предметну накнаду тужиоцима исплатио у „бруто“ износу иако тужиоцима припада право на „нето“ износ накнаде предвиђене Колективним уговором туженог.

Анексом I Колективног уговора туженог од 23.12.2019. године, није измењена одредба члана 64. Колективног уговора туженог који је био на снази у спорном периоду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин. У спорном периоду у примени је био Колективни уговор Јавног комуналног предузећа Градско саобраћајно предузеће „Београд“ 12082 од 04.10.2018. године („Службени лист Града Београда“ број 96/18), који је одредбом члана 64. став 1. предвидео да запослени има право на месечну накнаду за трошкове за исхрану у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу а 200,00 динара у боновима за исхрану. Накнада трошкова за исхрану у току рада, у истој висини предвиђена је одредбом члана 23. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда („Службени лист Града Београда“ број 78/18).

Полазећи од тога да је у спорном периоду колективним уговорима туженог послодавца и посебним колективним уговорима била јасно уговорена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада, која ће се исплатити запосленима, Врховни суд налази да тужилац има право на исплату ове накнаде у уговореним износима без умањења за порезе и доприносе. У ситуацији када се у колективном уговору наведе конкретан новчани износ који се на име накнаде трошкова има исплатити запосленом, не може се на штету запосленог претпоставити да је реч о „брuto“ износу јер је то противно одредби члана 118. став 1. Закона о раду. Општим актима и уговором о раду, у конкретном случају, није предвиђено да је висина накнаде трошкова за исхрану у току рада уговорена у бруто износу. У овој парници је било спорно то да ли је Колективним уговором који је био у примени у утуженом периоду, висина накнаде трошкова за исхрану у току рада била предвиђена у бруто или нето износу, а другостепени суд је, правилном применом материјалног права закључио да тужилац има право на исплату нето износа од 500,00 динара по радном дану, као и да је Анексом I Колективног уговора туженог од 23.12.2019. године, који је ступио на правну снагу дана 01.01.2020. године, допуњен члан 46. тако што је после става 2. додат став 3. којим се под зарадом из става 2. овог члана подразумева зарада која садржи порезе и доприносе који се исплаћују из зараде, на који начин је прецизиран појам зараде и то на исти начин како је регулисано чланом 105. став 2. Закона о раду, чиме није измењена одредба члана 64 важећег Колективног уговора у спорном периоду у складу са којим запосленима припада нето вредност утужених накнада.

Наводи ревизије ревидента о томе да би исплата накнаде трошкова исхране у току рада у нето износу предвиђеном колективним уговором довела до повећања зараде тужиоца противно одредби члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава су без утицаја на одлучивање имајући у виду да је предмет овог спора примена а не измена општег акта (колективног уговора).

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, члана 154. и члана 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, јер тужени није ни успео у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**